

Det talte ord gælder
Tale til samråd d. 10. januar 2007 i
Folketingets udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
om spørgsmål AL
(tilsvarende problemer i veterinærkontrollen)

AL **Vil ministeren i lyset af konklusionerne i rapporterne fra henholdsvis Rigsrevisionen og den uafhængige ekspertgruppe om fødevarekontrollen redegøre for status for veterinærkontrollen, herunder om der er tilsvarende problemer indenfor veterinærkontrollen, og hvad ministeren i givet fald vil gøre for at rette op på eventuelle problemer.**

Indledning

Jeg er blevet bedt om i lyset af konklusionerne i rapporterne fra henholdsvis Rigsrevisionen og den uafhængige ekspertgruppe om fødevarekontrollen at redegøre for status for veterinærkontrollen, herunder om der er tilsvarende problemer indenfor veterinærkontrollen, og hvad jeg i givet fald vil gøre for at rette op på eventuelle problemer.

Præmisser

Jeg vil indledningsvis sige, at jeg har opfattet spørgsmålet sådan, at det handler om de samlede veterinære kontrolopgaver, der udføres af Fødevarestyrelsen.

Uafhængig undersøgelse

Fødevarestyrelsen er opmærksom på behovet for at se på den veterinære kontrol. Blandt andet indgik det i kommissoriet for den uafhængige ekspertgruppe, der i sidste måned aflagde rapport om fødevarekontrollen, at målopfyldelse på visse veterinære kontrolopgaver med fordel kunne indgå i den uafhængige ekspertundersøgelse. Ekspertgruppen valg-

te imidlertid som bekendt i sit arbejde at fokusere på fødevarekontrollen.

Jeg har derfor besluttet nu at iværksætte en uafhængig undersøgelse også af veterinærkontrollen for at få klarhed over, om kontrollen fungerer optimalt og om der er forhold, der skal rettes op på, herunder på interaktionen mellem beredskabet og de andre opgaver på det veterinære område. Undersøgelsen vil blive igangsat dette forår og skal munde ud i en rapport om veterinærkontrollen senest i løbet af efteråret.

Som jeg har aftalt med alle partierne med undtagelse af Enhedslisten vil alle partierne snarest få oversendt et forslag til kommissorium for den uafhængige ekspertgruppes undersøgelse af veterinærkontrollen med henblik på bemærkninger, så vi hurtigst muligt kan komme i gang med arbejdet.

Kontrollens bestanddele

Om Strukturen af kontrollen på veterinærområdet vil jeg kort sige, at den adskiller sig fra kontrolstrukturen på fødevareområdet på afgørende punkter. Hvor stort set alle fødevarevirksomheder er underlagt kontrol i form af kontrolbesøg med faste frekvenser, tilrettelægges kontrollen på veterinærområdet overordnet ved

- overvågning af husdyrsygdomme som ”flaskehalskontrol”, dvs. klinisk kontrol af levende dyr på markeder, samlesteder og på slagterier samt prøveudtagning fra besætninger, samlesteder, handyrstationer eller slagterier. Hertil kommer den veterinære kontrol ved grænsekontrolstederne. Et andet meget væsentligt element i overvågningen er dyrlægers og besætningsejeres pligt til at indberette mistanke om udbrud af smitsomme husdyrsygdomme til Fødevarestyrelsen.

Kontrollen er derudover tilrettelagt ved:

- kontrolbesøg i besætninger, hos praktiserende dyrlæger, af transportører samt i non-foodvirksomheder (f.eks. destruktionsanlæg). Endvidere prøveudtagning i besætninger og på slagterier (f.eks. i relation til medicinkontrollen). Langt hovedparten af kontrolbesøgene i besætninger tilrettelægges som stikprøver af en %-del af landbrugerne. Derfor får kun en lille del af landbrugerne kontrolbesøg i løbet af et år.

Endvidere forestår kontrollen en række omfattende tilkaldsopgaver, hvor regionerne servicerer erhvervet, primært i forbindelse med eksport af svin.

Endelig omfatter kontrollen en række andre mindre opgaver, som ikke er omfattet af styrelsens resultatkontrakt, såsom kontrol af minkhegn, handyrstationer, ålebrug mv.

Prioritering

I den praktiske kontroltilrettelæggelse har førsteprioritet været løsning af beredskabsopgaver og tilkaldsopgaver. Det skyldes, at kontrollens tilstedeværelse er en forudsætning for, at virksomhederne og landbrugerne kan udføre deres aktiviteter. Anden prioritet har været løsning af opgaver, som er underlagt resultatkrav. Alle øvrige opgaver har været tredje prioritet. Sidstnævnte har således de facto fungeret som ”buffer” i forhold til de højeste prioriteter.

Ressourceforbrug

Visse kontrolopgaver er finansierede over finansloven, andre er gebyrfinansierede. I perioden fra 2001 har det været sådan, at det antal årsværk, der har været brugt til bevillingsfinansierede aktiviteter har været stort set uændret, mens der har været

en stigning i det antal årsværk, der har været brugt til gebyrbelagte aktiviteter. Samlet var der 88,5 årsværk til rådighed i 2001 og 104 årsværk i 2005.

Målopfyldelse

Med hensyn til målopfyldelse på det veterinære område er det vigtigt at være opmærksom på, at når Fødevarestyrelsen giver udtryk for at de veterinære opgaver indenfor kontrolområderne vil kunne nås, så sker det altid på betingelse af, at der ikke sker store omfattende udbrud af alvorlige smitsomme husdyrsygdomme eller lignende.

I forhold til resultatkontrakten er det sådan, at målene stort set er blevet nået hvert år fra 2001. Hvor måltallene ikke er blevet nået, skyldes det en veterinærfaglig prioritering som følge af beredskabs- og overvågningsopgaver, eller stigning i antallet af tilkald, fx ved svineeksporter. Det var for eksempel tilfældet i 2002, hvor styrelsen måtte omprioritere opgaverne som følge af udbruddet af den smitsomme fjerkræsygdom Newcastle Disease.

Måltallene for 2006 er endnu ikke endeligt validerede. Men regionschefernes prognose er, at målene er nået i alle kontrolafdelinger.

Det er bemærkelsesværdigt i lyset af, at 2006 var præget af det omfattende beredskab i forbindelse med udbruddet af fugleinfluenza i foråret, og at effekten af ressourcetilførslen i forbindelse med udbruddet først slog igennem i andet halvår af 2006.

Andre opgaver

En række af Fødevarestyrelsens mindre kontrolopgaver på det veterinære område, er ikke omfattet af resultatkontrakten.

Det er tilsynsopgaver indenfor en række små og meget forskellige områder, og det er tilsyn med meget forskellige formål. Det er tilsyn med mink-

hegn, handyrstationer, rugerier, ålebrug og andre små virksomheder.

For disse opgaver gælder det, at de over årene er blevet udført i varierende omfang. Generelt gælder det for nogle af disse opgaver, at de på grund af den veterinærfaglige prioritering ikke er blevet udført fuldt ud i det omfang, som har været hensigten.

Jeg vil dog gerne allerede nu understrege, at disse opgaver vil blive løst i 2007, med forbehold for, at udbrud af smitsomme husdyrsygdomme eller en stigning af de prioriterede tilkaldsopgaver betyder, at ressourcerne skal bruges på disse opgaver.

Konklusion

Sammenfattende vurderer Fødevarestyrelsen, at kontrollen på veterinærområdet foregår helt i overensstemmelse med veterinærfaglige principper og efter en veterinærfaglig prioritering. Situationen for veterinærområdet er uundgåeligt, at udbrud af alvorlige smitsomme husdyrsygdomme til enhver tid kan ændre forudsætningerne for den planlagte kontrol. Det har vi også set i Danmark, fx i forbindelse med BSE i 2000, Newcastle Disease i 2002 og senest med fugleinfluenza i 2006.

Som jeg har fået forelagt kontrollen med området, har jeg ikke grund til at anfægte denne vurdering. Jeg synes, der er grund til at glæde sig over, at det er muligt at nå måltallene for den ordinære kontrol i resultatkontrakten også i situationer, hvor udbrud af smitsomme husdyrsygdomme lægger beslag på en meget væsentlig del af ressourcerne i en stor del af året, som vi har set i 2006.

Den nuværende organisation med tæt sammenhæng mellem beredskab og kontrolopgaver og servicering af erhvervet har en række fordele. Løsning af beredskabsopgaver ved udbrud af sygdomme vil altid

skulle ske ved inddragelse af kvalificeret personale i organisationen – Det giver således ikke mening, at have folk siddende og vente på at der sker udbrud af smitsomme sygdomme.

Men jeg har samtidig forstået, at der gennem årene er opstået vanskeligheder med at få gennemført nogle af de opgaver, som er budgetlagt ved årets begyndelse. Selv om prioriteringen og omdisponering af personale sker ud fra velbegrundede veterinærfaglige vurderinger er det ikke tilfredsstillende, at der er opgaver, der nedprioriteres over en årrække.

Jeg vil derfor som sagt iværksætte en uafhængig undersøgelse, for at se om det kan gøres endnu bedre, og i den forbindelse se specifikt også på de opgaver, der i dag ikke løses i det forudsatte omfang.